- Zaovinsko jezero
- Nacionalni Park Tara
- Zmajevac

- Zborište

Mesto gde mokrogorska deca uče da skijaju

Iver nije veliko skijalište – ali za porodično uživanje na snegu i prve skijaške zavoje vaše dece, ima sve što vam je potrebno. Generacije mokrogorske dece upravo su ovde proskijale. A leti? Leti Iver menja skije za šetnju, zelenilo i sveže planinske večeri – duks je potreban čim sunce zađe. Na Iveru se nalaze i Hotel Iver i Čarobni breg, gde možete odsesti ili svratiti na ručak.

Film koji je postao mesto

Dok je na mokrogorskoj pruzi snimao film *Život je čudo*, Emir Kusturica je preko doline gledao Mećavnik. Možda se baš tada rodila ideja da tamo napravi Drvengrad, **neobično etno-selo sa hotelom i drugim sadržajima**, danas jedno od najprepoznatljivijih mesta Mokre Gore i Srbije.

Stanica bez prodate karte

Jatare su železnička stanica starog Ćire oko koje nema kuća i na kojoj nikada nije prodata nijedna jedina karta. Nekada je služila kao ukrsna stanica – mesto gde su se mimoilazili vozovi na jednokolosečnoj pruzi. Danas ovde možete uživati u restoranu, u zaista nesvakidašnjem ambijentu.

- Zlatibor / Užice

- Bosna i Hercegovina
  Međunarodna granica
- Višegrad

- Panjak

Glavni put
Lokalni put
Tunel
Reka
Potok/reka
Pruga
Značajne lokacije
Privatni smeštaj
Pravac lokacije van mape
Ambulanta
Spomenik
Hotel
Park za decu
Stanica
Škola
Reka
Otvoreni bioskop
Pruga
Muzej
Bicikle
Pešačke staze
Vidikovac
Crkva
Planina
Plaža
Bankomat
Parking
Ski staza
Prodavnica
Pošta
Kafić
Restoran
Bazen
Fudbalski teren
Košarkaški teren
Odbojkaški teren
Suvenirnica
Sedište Parka prirode „Šargan–Mokra Gora"
Izvor

Nigde nema takve zore kao iznad Mokre Gore

Ovo su reči našeg Mokrogorca i čuvenog pesnika Mihaila Ćupovića. Pomislićete – svako najviše voli svoje rodno mesto i svakome je njegovo selo najlepše. Zato nam nemojte verovati na reč. Sidite sa puta, zastanite kraj vode, pogledajte prema Šarganu, upoznajte ljude i pronađite svoje mesto na ovoj mapi. Veliki deo ovog prostora danas čuva Park prirode Šargan-Mokra Gora, ali ono zbog čega se ljudi Mokroj Gori vraćaju ne može sasvim da stane ni u granice parka ni u jednu mapu. To ćete morati da otkrijete sami.

- Viogor
- Semegnjevo

MOKRA GORA

Više od jedne atrakcije

Mapa • Mesta • Priče • Doživljaji

Pruga koja je nadmudrila planinu

Kada je pre više od sto godina građena pruga preko Šargana, pred inženjerima je bio ozbiljan izazov: kako da voz Ćira na kratkom rastojanju savlada veliku visinsku razliku. Jedinstveno rešenje pronašli su u trasi koja vijuga kroz planinu, prolazi kroz čak 22 tunela i, gledana iz vazduha, iscrtava broj osam. Tako je nastala Šarganska osmica – deo pruge kojom je Ćira pedeset godina spajao Beograd, Sarajevo i Dubrovnik (putovanje od Beograda do Dubrovnika trajalo je čitava 24 sata!). Pruga je ukinuta 1974. godine a njen najneobičniji deo je 2003. dobio novi život kao muzejsko-turistički kompleks.

Sidite sa glavnog puta

Ako ste došli u Mokru Goru zbog Šarganske osmice i Mećavnika, nemojte se tu zaustaviti. Skrenite prema Beloj vodi, gde se leti možete rashladiti na malom kupalištu, a zatim nastavite uređenom pešačkom stazom uz Kamišinu, preko Ravnog gaja sve do Jatarica, dok se iznad vas, skrivena u šumi, provlači Šarganska osmica. Usput ćete naići na izvore pijaće i lekovite vode – možda baš oni najbolje objašnjavaju kako je Mokra Gora dobila ime.
Na Jataricama vas čeka mala spomen-kapela posvećena ruskim i italijanskim ratnim zarobljenicima stradalim tokom izgradnje pruge i bajkovito mesto za piknik.

Istražite okolinu

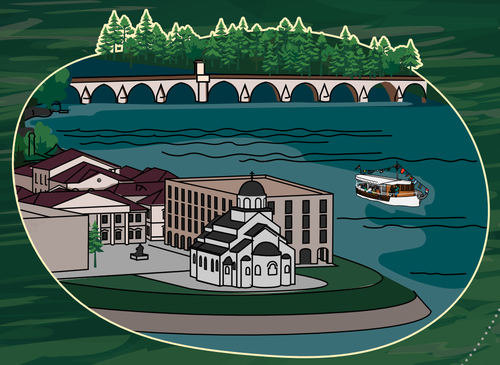
Mokra Gora je odlična polazna tačka za istraživanje zapadne Srbije i istočne Bosne. Ako imate još vremena, krenite malo dalje – izdvojili smo nekoliko predloga za poludnevne i jednodnevne izlete.

Ideje za još neki dan

Krenite preko Tare – spojite Zaovinsko jezero i Banjsku stenu, a izlet možete produžiti do Bajine Bašte i čuvene Kućice na Drini. Ako ne želite da žurite, izaberite samo deo rute i ostavite dovoljno vremena za šetnju, vidikovce i predah kraj jezera. Na Tari je i sam put deo doživljaja, čak i kada ne stignete do svake planirane tačke.

Krenite preko Drine – Višegrad je dovoljno blizu za jednodnevni izlet, a tamo vas čekaju ćuprija Mehmed-paše Sokolovića, Andrićgrad i mogućnost da ovaj kraj upoznate i sa vode, vožnjom brodićem.

Ne morate sve da vidite odjednom. Izaberite pravac koji vam se tog dana više dopada – i eto dobrog razloga da u Mokroj Gori ostanete još malo.

Višegrad · 26 km

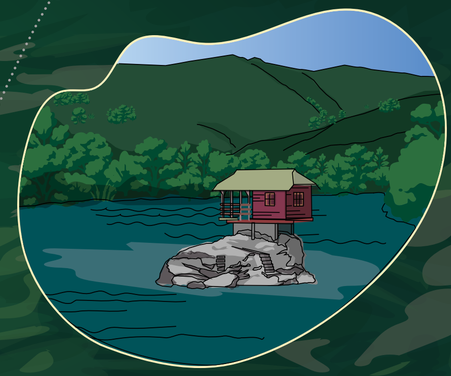
Banjska stena · 32 km

Zaovinsko jezero · 23 km

Kućica na Drini · 38 km

Mokra Gora

Priča koja traje vekovima

Dobro došli u Mokru Goru – selo koje je **Svetska turistička organizacija 2021. godine uvrstila među najbolja turistička sela sveta**. Mada je danas najpoznatija po Šarganskoj osmici, Mećavniku i prirodi zbog koje joj se ljudi vraćaju, priča ovog sela počela je mnogo, mnogo ranije.

Tragovi života i puteva u ovoj kotlini sežu sve do rimskog doba. **Ostaci rimske kaldrme preko Šargana, pronađeni stari novac i nadgrobne ploče** svedoče da se ovuda prolazilo i živelo još pre gotovo dve hiljade godina. Kasnije su preko Mokre Gore vodili putevi prema Višegradu, Priboju i Novoj Varoši, kojima su vekovima prolazili trgovci i karavani. **U 19. veku ovaj položaj dobio je novi značaj: Mokra Gora našla se na samoj granici Kneževine Srbije i Osmanskog carstva.**

Ipak, Mokra Gora nije živela samo od svog položaja i ljudi koji su kroz nju prolazili. **Živela je i od šume**. Mokrogorci su od borovog drveta i smole pravili luč i katran, koji su karavanima odvozili i prodavali. Posle Drugog svetskog rata ta tradicija dobila je industrijski nastavak: u Mokroj Gori radila je fabrika **Kotroman**, proizvođač boja i lakova i decenijama jedan od najvažnijih poslodavaca u selu. Radila je sve do kraja 20. veka.

U međuvremenu je stigla i železnica. Ćira je Mokru Goru povezao sa Beogradom, Sarajevom i Dubrovnikom, a njegovim ukidanjem 1974. selo je izgubilo vezu koja je gotovo pola veka bila deo svakodnevnog života. Nekoliko decenija kasnije upravo će se železnica vratiti u sasvim novoj ulozi: **obnovom Šarganske osmice 2003. godine počinje novo poglavlje Mokre Gore**, ovog puta kao mesta u koje se dolazi da bi se ostalo, istraživalo i vraćalo.

Današnja Mokra Gora nastala je iz svih tih slojeva – puteva i karavana, granice i železnice, borovih šuma i fabrike, ljudi koji su kroz nju prolazili i onih koji su ovde ostajali. I danas je to **selo razasuto po dolini i okolnim padinama**, kroz brojne zaseoke, od kojih mnogi nose imena **porodica koje su ovde generacijama**. Mokra Gora nije samo turistička destinacija – ona je dom ljudima koji ovde žive tokom cele godine. Zato, dok obilazite mesta označena na ovoj mapi, obratite pažnju i na ono između njih. Tu su kuće, imanja, škola, komšijske staze i svakodnevni **život živog planinskog sela**.

Park prirode „Šargan–Mokra Gora“

Ko sve živi u Mokroj Gori?

Ljudi, naravno, nisu jedini stanovnici Mokre Gore. U ovim šumama žive **mrki medved, vuk, divlja mačka, vidra i divokoza**, a iznad njih lete suri orao i sivi soko.

Ali nisu samo velike životinje razlog zbog kojeg je ovaj prostor poseban. Ako ste ovde od proleća do jeseni, obratite pažnju i na leptire. Potražite ih na livadama, uz šumske puteve i među cvećem – Šargan–Mokra Gora nije slučajno izdvojena kao jedno od značajnih područja za dnevne leptire u Srbiji.

Na prostoru Parka opisano je blizu 800 biljnih vrsta, među kojima oko 60 endemičnih. Prirodna vrednost ovog kraja prepoznata je i izvan Srbije – Šargan–Mokra Gora deo je evropske Emerald mreže područja značajnih za očuvanje vrsta i njihovih staništa.

Zato, kada sledeći put pogledate šume i livade oko sebe, setite se da gledate mnogo više od lepog pejzaža.

Crkve Mokre Gore

Crkva koju je podiglo selo

Danas ćete širom Mokre Gore naići na pet crkava i kapela – od stare crkve Vaznesenja Hristovog u Kršanju do crkve Svetog proroka Ilije u centru sela, crkava na Beloj vodi i Mećavniku i spomen-kapele na Jataricama. Iza svake stoji deo istorije ovog mesta, ali priča o glavnoj seoskoj crkvi možda najviše govori o ljudima koji ovde žive.

Crkva u Kršanju toliko je stara da se ne zna pouzdano kada je prvobitno podignuta. Ipak, Mokrogorci su želeli i bogomolju bliže centru sela, pa su još 1876. počeli da rade na tome. Pokušaji su se nizali decenijama, a poslednji je osujetio Drugi svetski rat.

Istorijski možda neočekivano, ali meštani su 1945. godine na zboru odlučili da sagrade crkvu. Naredne godine **davali su građu i priloge i pomagali majstorima u gradnji**, a jedno od dva zvona stare crkve u Kršanju preneto je u novu crkvu Svetog proroka Ilije.

Zato crkva Svetog proroka Ilije nije samo deo Mokre Gore – **ona je i delo Mokrogoraca**.

Vode Mokre Gore

Dolina izvora i potoka

U Mokroj Gori voda je svuda oko vas. Naići ćete na nju kraj puteva i staza, na brojnim izvorima i česmama, dok se niz planinske padine spuštaju potoci koji se ulivaju u Kamišinu. Nije zato neobično što se i samo ime Mokre Gore često povezuje sa obiljem izvora i potoka u ovoj dolini.

Neki od tih izvora zaista su posebni. Na više mesta iz zemlje izbija izrazito alkalna voda, a najveći i najuređeniji među njima je Bela voda. Ima pH vrednost oko 11,7, a priče o njenoj lekovitosti mnogo su starije od savremenih analiza njenog sastava.

Prema jednom predanju, dubrovački trgovac podigao je ovde crkvu u znak zahvalnosti nakon što je njegova žena, posle korišćenja vode sa izvora, rodila blizance.

Danas po Belu vodu dolaze ljudi iz različitih krajeva, najčešće zbog njenog blagotvornog dejstva na kožu i oči. Ipak, važno je naglasiti da zbog visoke alkalnosti nije za svakodnevno piće i preporučuje se za spoljnu upotrebu.

Ukusi Mokre Gore

Šta morate da probate

Kad ste već u užičkom kraju, počnite od **komplet lepinje** – specijaliteta koji je nastao upravo u ovom kraju i čiji se original ovde i dalje pravi. Lepinja se puni kajmakom i jajetom, zapeče i **preliva pretopom – toplim i aromatičnim sokom koji ostaje posle pečenja mesa**. Jede se rukama – kako drugačije. Probajte i kačamak (jelo od kukuruznog brašna, najčešće sa sirom i kajmakom), domaću sukanu pitu sa sirom od crnog pšeničnog brašna, a uz sve to, za punoletne, i čašicu domaće šljivovice.

Ove ukuse pronaći ćete u restoranima, hotelima i konačištima, ali pitajte i svoje domaćine. Boravak u malom privatnom smeštaju često je i **prilika da upoznate Mokrogorce, čujete njihove priče i saznate ponešto o ovom mestu što ne piše ni u jednom turističkom vodiču**. Mnogi domaćini gostima nude i ono što sami proizvode i pripremaju – od sira, kajmaka i pita do slatkog, sokova i rakije.

Pitajte domaćina šta ima domaće. Možda baš tu probate nešto što nećete pronaći ni na jednom jelovniku.

O NAMA

Udruženje Mokrogoraca i prijatelja Mokre Gore okuplja sve nas koji volimo Mokru Goru.

Želimo da sačuvamo ono što naše selo čini posebnim, ali i da zajedno pokrećemo nove inicijative i projekte koji Mokru Goru čine boljim mestom – i za one koji u njoj žive i za one koji je posećuju.

Ovu mapu napravili smo da vam pokažemo Mokru Goru kakvu poznajemo i volimo.

Dobro nam došli – i vratite nam se još mnogo puta!

IMPRESUM

Izdavač: Udruženje Mokrogoraca i prijatelja Mokre Gore
Koncept i sadržaj: Udruženje Mokrogoraca i prijatelja Mokre Gore – Milana Pavlović, Dragana Radulović i Ilija Resimić
Dizajn i ilustracije: dework creative d.o.o.
Kartografska obrada: dework creative d.o.o.
Mokra Gora, 2026.

Nije dozvoljeno umnožavanje ove mape bez prethodne saglasnosti Udruženja Mokrogoraca i prijatelja Mokre Gore.

www.udruzenjemokrogoraca.rs

Značajne lokacije

1. Ambulanta
2. Crkva Sv. Jovana Krstitelja
3. Beli Rzav
4. Centar sela
5. Vidikovac Jatare
6. Viogor
7. Vodopad Skakavac
8. Golubići
9. Parkić Dren
10. Iver
11. Zlatibor / Užice
12. Spomen-kapela stradalim graditeljima Šarganske osmice
13. Vidikovac Zmajevac
14. Jatare
15. Jatarice
16. Jovin grob
17. Kamišina
18. Mećavnik - Drvengrad
19. Milekići
20. Plato Mihaila Ćupovića
21. Spomen-česma poginulima u oba svetska rata
22. Osnovna škola
23. Postjenjski potok
24. Ravni gaj
25. Park prirode „Šargan–Mokra Gora“, sedište
26. Kanjon Rzava
27. Spomenik “Parna lokomotiva”
28. Stadion FK Kotroman
29. Tara
30. Pešačka staza Šargan
31. Bela voda
32. Crkva Sv. proroka Ilije i parohijski dom
33. Crkva Vaznesenja Gospodnjeg, Kršanje
34. Čarobni breg
35. Šarganska osmica
36. Muzejska pruga “Šarganska osmica“
37. Šargan vitasi
38. Šargančica

Privatni smeštaj

1. Apartments 112
2. Alexandar studio apartman 1,2 Alexandar house
3. Ana
4. Apartman Anica
5. Arielove kolibe
6. Apartman Bajka
7. Apartmani Bogdanović
8. Apartmani Bogdanović
9. Rooms Violeta
10. Brvnare Golo Brdo
11. Dedin Konak
12. Apartmani DM
13. Smeštaj Draga
14. Dunja i Miloš
15. Ella 1 i Ella 2
16. Planinska kuća Zavet
17. Kuća za odmor Iskra
18. Kozemetički salon Mokra Gora/ PG Radulović
19. Apartman Koja
20. Guest House Krsmanović
21. Apartman "Lenka" i "Vagončić"
22. Mara
23. Apartmani Mateja
24. Seosko domaćinstvo Milev
25. Apartmani Milekić
26. Vila mir
27. Vila Mokrogorka 1, 2, 3, 4
28. Mokrogorska kuća
29. Mokrogorski konaci 1, 2
30. Vacation Home Nana
31. Neva apartmani
32. OAZA
33. Apartmani Ostojić
34. Panorama
35. Vila Petar
36. Planinski biser
37. Guest House Rankić
38. Vikendica Rankovići
39. Zemunica Resimić
40. Skulova vodenica
41. Vila Sofija Mokra Gora
42. Apartman Stara kuća
43. Terra Ruj
44. Apartman Helena
45. Holiday Lux Centar
46. Central Apartments Mokra Gora
47. Apartman Šumska Tajna

БОШ Београдска отворена школа

#ЕУ ЗА ТЕБЕ

Skenirajte QR kod za digitalnu mapu i posetite sajt Udruženja Mokrogoraca i prijatelja Mokre Gore

EU RESURS CENTAR ZA CIVILNO DRUŠTVO U SRBIJI

Ovaj materijal nastao je u okviru projekta „Mokra Gora na mapi“, koji sprovodi Udruženje Mokrogoraca i prijatelja Mokre Gore, koji je deo programa EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji, koji sprovodi Beogradska otvorena škola sa partnerima, uz podršku Evropske unije.

Nova planska praksa · TICPD · ENECA · Friedrich Ebert Stiftung · Clerypine Mase